

Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter inom verksamhetsgrenen kontraspiratione

1. SAMMANFATTNING

Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten har granskat Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter inom verksamhetsgrenen kontraspiratione.

Nämnden bedömer att behandlingen av de granskade registreringarna är lagenlig. Vissa tekniska funktioner saknas dock i flera av de granskade uppgiftssamlingarna, vilket medför risker ur integritetssynpunkt. Nämnden noterar att Säkerhetspolisen avser att överföra större delen av personuppgiftsbehandlingen inom kontraspirationeverksamheten till ett it-system som inte har motsvarande brister.

2. BAKGRUND

2.1. Inledning

Säkerhetspolisens kontraspirationeverksamhet har bl.a. till uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka spioneri, olovlig underrättelseverksamhet och andra brott mot rikets säkerhet. Kontraspiration omfattar inhämtning av underrättelser om och bedömning av det utländska spionaget. Arbetet skapar underlag för olika typer av åtgärder för att motverka den säkerhetshotande underrättelseverksamheten. Ett sätt är att följa upp kända underrättelsehot, dvs. stater som Säkerhetspolisen av erfarenhet vet spionerar i eller mot Sverige. Ett annat sätt är att leta efter okända hot. Säkerhetspolisen identifierar då de skyddsvärda verksamheter i samhället som skulle kunna vara föremål för intresse från andra staters underrättelsetjänster.

Inom verksamhetsgrenen kontraspiratione inryms även Säkerhetspolisens arbete med ickespridning. Arbetet inom det området syftar till att förhindra spridning och anskaffning av produkter som andra stater kan använda vid tillverkning av massförstörelsevapen. Säkerhetspolisens arbete inom området innefattar bl.a. en aktiv dialog med företag, lärosäten och myndigheter som har produkter, teknologi eller kunskap av betydelse för utvecklingen av massförstörelsevapen.

Den 28 mars 2018 beslutade nämnden att granska Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter inom verksamhetsgrenen kontraspionage.

2.2. Rättsliga utgångspunkter

I den brottsbekämpande verksamheten får Säkerhetspolisen behandla personuppgifter bl.a. om det behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott mot rikets säkerhet (6 kap. 1 § 1 a PDL). S.k. känsliga personuppgifter får bara behandlas om det är absolut nödvändigt för ändamålet med behandlingen (6 kap. 4 § 4 och 2 kap. 10 § PDL). Om uppgifter har gjorts tillgängliga för fler än ett fåtal personer (gemensamt tillgängliga, 6 kap. 8 § PDL) krävs i vissa fall att dessa förses med särskilda upplysningar om bl.a. ändamålet med behandlingen (6 kap. 9 och 10 §§ PDL).

Personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga ska gallras senast tio år efter utgången av det kalenderår då den senaste registreringen avseende personen gjordes (6 kap. 12 § första stycket PDL).¹ Om det finns särskilda skäl får Säkerhetspolisen besluta att bevara personuppgifter under längre tid om uppgifterna fortfarande behövs för det ändamål för vilket de behandlas (s.k. förlängningsbeslut, 6 kap. 12 § tredje stycket PDL).

3. UTREDNINGEN

Nämnden har inledningsvis inhämtat information från Säkerhetspolisen om den personuppgiftsbehandling som utförs inom verksamhetsgrenen kontraspionage. Fem gemensamt tillgängliga uppgiftssamlingar har därefter valts ut för fortsatt granskning. En av dessa uppgiftssamlingar är Centralregistret (CR) och en avser området ickespridning.

Den 28 och 30 maj 2018 genomfördes en inspektion vid Säkerhetspolisen. Ett urval av registreringar i de utvalda uppgiftssamlingarna granskades. I tre av uppgiftssamlingarna gjordes också sökningar på sökbegrepp i form av ord som kan avslöja känsliga personuppgifter om religiös övertygelse, politiska åsikter och hälsa. Endast i CR iaktogs känsliga personuppgifter. Ett urval av de registreringar där sökningarna gav träff granskades. Vid inspektionen noterades att Säkerhetspolisen i många fall behandlar personuppgifter under längre tid än tio år.

Efter inspektionen har Säkerhetspolisen på nämndens begäran besvarat frågor avseende tio olika registreringar av personer. Säkerhetspolisen har också besvarat frågor rörande bl.a. registervård. Av sekretesskäl görs enbart en kortfattad sammanfattning av Säkerhetspolisens svar.

¹ Utredningen om 2016 års dataskyddsdirektiv har föreslagit att fristen ska förlängas till 40 år (SOU 2017:74 s. 671 ff.).

Säkerhetspolisen har uppgett följande. Flera av de granskade uppgiftssamlingarna förs i it-system som saknar vissa tekniska funktioner. Ett arbete pågår som syftar till att personuppgiftsbehandlingen inom kontraspionageverksamheten ska utföras i ett it-system som har dessa funktioner. Viss del av personuppgiftsbehandlingen kommer dock även framöver att behöva utföras i sådana it-system som används idag.

4. NÄMNDENS BEDÖMNING

Nämnden har, efter erhållna svar och förtydliganden från Säkerhetspolisen, inte anledning att ifrågasätta behovet av några av de granskade registreringarna. Behandlingen av de känsliga personuppgifter som iakttagits i CR bedöms också vara lagenlig. Nämnden har inte heller funnit något fall där uppgifter borde ha försetts med en sådan särskild upplysning som krävs enligt 6 kap. 10 § polisdatalagen.

Nämnden konstaterar att många personuppgifter inom området kontraspionage behandlas under lång tid. Med hänsyn till det långsiktiga tidsperspektivet avseende andra staters underrättelsearbete i Sverige har nämnden emellertid förståelse för det. Nämnden har inte funnit några registreringar där uppgifter borde ha gallrats.

Det har alltså inte framkommit någon olaglig registrering vid granskningen. Att vissa tekniska funktioner saknas i flera av de granskade uppgiftssamlingarna medför dock risker ur integritetssynpunkt. Nämnden noterar i detta sammanhang att Säkerhetspolisen avser att överföra större delen av personuppgiftsbehandlingen inom kontraspionageverksamheten till ett it-system som inte har motsvarande brister.

5. BESLUT

Med detta uttalande avslutas ärendet.

På Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens vägnar

Gunnel Lindberg

I avgörandet har deltagit: Gunnel Lindberg (ordförande), Barbro Thorblad, Cecilia Dalman Eek, Linnéa Darell, Berit Jóhannesson, Zayera Khan, Christina Linderholm, Ewa Samuelsson, Mats Sander och Jonas Åkerlund (enhälligt).

Föredragande: Lisa Klasson

Expedition till:

Säkerhetspolisen (dnr 2018-8430)

Kopia för kännedom till:

Datainspektionen